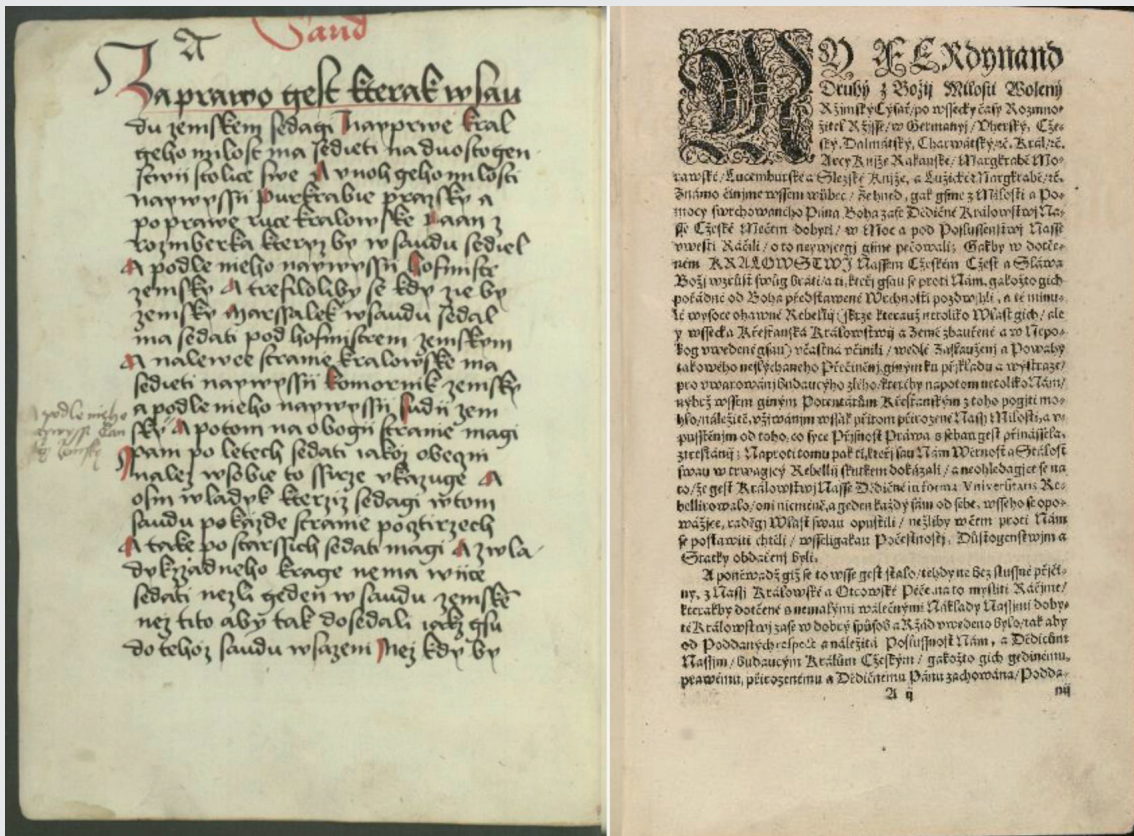

Proměna stavovského státu v absolutistickou monarchii

Jak se po Bílé hoře změnil způsob vlády?

Johann Philipp ABELINUS, Theatrum Europaeum 1, s. 16.

(Vzhledem k povaze textů není zdroj uveden.)

1. Jakého charakteru z níže uvedené nabídky jsou podle vás dokumenty na obrázcích? Jeden je z roku 1500, druhý z roku 1627.

- A) náboženské texty
- B) právní texty
- C) hospodářské texty
- D) kuchařky

ZDROJ 2

Na českém zemském sněmu zasedali od husitské doby příslušníci tří stavů: panského, rytířského a městského. Sněmovní jednání zpravidla probíhala ve třech kuriích (odděleních). [...] Každému pánu a rytíři připadal jeden hlas v příslušné kurii a v městské kurii jedním hlasem disponovalo každé královské město. K právoplatnému usnesení sněmu bylo potřeba dosáhnout vzájemné shody. [...] V praxi se však jednotlivé hlasy vážily, takže se konečné rozhodnutí obyčejně řídilo podle vůle „vyšších“ stavů, tj. panského a rytířského. Základním právem sněmu bylo povolovat panovníkovi vybírání daní (berní); sněm ale tvořil i nové zákony, vydával zásadní povolení k tažení za hranice země [...]. Sněmovní usnesení nevyžadovala králův souhlas.

Zdroj: Petr ČORNEJ – Ivana ČORNEJOVÁ – Jan FROLÍK – Vratislav VANÍČEK – Pavel BĚLINA, *Dějiny země Koruny české 10, Praha 2021, s. 272.*

2. Dokumenty pracují s pojmem „stavy“, což je označení skupiny lidí s určitými právy a povinnostmi. Která tvrzení z textu vyplývají?

- A) Český král byl mocný panovník, který rozhodoval bez omezení.
- B) Z českých stavů byl nejmocnější stav panský.
- C) Hlasovací systém českého zemského sněmu byl založený na rovnoprávnosti.
- D) Na českém zemském sněmu se na moci podílely tři stavy, církve byla vynechána.

ZDROJ 3

Item, což se panského a rytířského stavu dotýče, ti aby své svobodné vůle užívali a při svých svobodách zachováni byli, jakož od starodávna bývalo. A jestliže by který pán neb rytířský člověk chtěl své zboží svobodné prodati aneb zastaviti městskému člověku: toho aby každý měl plnou svobodu a vůli učiniti. Než města aby nemohla kupovati bez povolení královského dědin a zboží svobodných k obci; než měšťan každý osobně k své ruce bude moci kupovati. Item, což se měst dotýče, ti také aby při svých svobodách zachováni byli, kteréž mají od předešlých králův českých i od Nás. A jestliže by který měšťenin chtěl své zboží svobodné prodati aneb zastaviti pánu neb rytířskému člověku: toho aby každý měl plnou svobodu a vůli učiniti.

Zdroj: *Vladislavské zřízení zemské, 1500 (didaktizováno a kráceno)*

3. Jaká tři významná práva můžete v tomto textu najít?

- a)
- b)
- c)

ZDROJ 4

My Ferdinand Druhý [...] ustanovujeme, nařizujeme a chceme, aby napotom žádný do země za obyvatele přijat nebyl, kterýž by se s Námi u víře katolické římské nesrovnával [...]. Dědičné právo na korunu českou a vládu nad zeměmi k ní příslušejícími [...] má na věčné časy příslušet pouze Nám a Naším dědicům [...]. Stavům pak právo volby krále českého v žádném případě, ani když by rod Náš vymřel [...], příslušet nemá. Moc zákonodárnou a právo veškerá privilegia, výsady, práva zemská a zřízení zemská měniti, zlepšovati, rozmnožovati i rušiti Sobě a Naším dědicům výhradně pozůstavujeme [...] bez přivolení stavů.

Zdroj: Obnovené zřízení zemské, 1627 (didaktizováno a kráceno)

4. Jaká tři významná práva můžete v tomto textu najít?

- a)
- b)
- c)

5. V tabulce zkontrolujte a případně opravte šipkou prohozená tvrzení popisující základní práva ustanovená Vladislavským zřízením zemským a Obnoveným zřízením zemským.

Oblast	Vladislavské zřízení zemské (1500)	Obnovené zřízení zemské (1627)
Volba panovníka	Habsburkové jsou dědičnými králi	stavy volí krále
Úřední jazyk	čeština jediným úředním jazykem	němčina zrovnoprávněna s češtinou
Náboženství	povoleno pouze katolické vyznání	náboženská tolerance (katolíci, protestanti)
Moc stavů	omezení moci stavů, posílení panovníka	silná pozice stavů na zemském sněmu
Soudnictví	zemský soud ovládaný stavy	soudnictví pod kontrolou panovníka

6. Odpovězte na badatelskou otázku z úvodu pomocí doplnění odpovědí: Jak se po Bílé hoře změnil způsob vlády?

Po husitských válkách byl panovník (doplňte přídavné jméno) .....,
protože jak uvádí zdroj č. ...., v jeho moci bylo např. ....
..... . Po Bílé hoře byl panovník (doplňte
přídavné jméno) ....., protože jak uvádí zdroj č. ...., v jeho moci
bylo např. ....